

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 31 marca 2010 r.

**Pani
Halina Skikiewicz
Dyrektor Sądu Okręgowego
w Lublinie**

LLU-4100-01-02/2010
P/09/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie przeprowadziła kontrolę w Sądzie Okręgowym w Lublinie (zwanym dalej „Sądem”) wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 15/11.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 15/11 przez Sąd Okręgowy w Lublinie.

Podstawą pozytywnej oceny była prawidłowa realizacja dochodów budżetowych oraz wykonanie planu finansowego wydatków zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami, właściwa organizacja systemu rachunkowości i kontroli finansowej oraz rzetelne przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji. Zastrzeżenia dotyczą natomiast nieprawidłowości w zakresie:

- zaliczania wydatków bieżących do niewłaściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej, co wpłynęło na wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej,
- wydatkowania środków na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli² przed wydaniem

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² zatrudnionych w Rodzinnym Ośrodku Diagnostyczno-Konsultacyjnym przy Sądzie Okręgowym w Lublinie

- decyzji przez dysponenta wyższego stopnia o ich przyznaniu z rezerwy celowej,
- sporządzeniu sprawozdania Rb-70 za IV kwartał 2009 r. niezgodnie z dokumentacją kadrową,
 - ujmowaniu w ewidencji księgowej dat operacji gospodarczej i dat dowodów księgowych niezgodnie ze stanem faktycznym,
 - ujmowanie zobowiązań do niewłaściwych okresów sprawozdawczych.

1. Obowiązujące w Sądzie zasady rachunkowości spełniały wymogi art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³, a wdrożone procedury kontroli finansowej zawierały elementy określone w art. 47 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁴. Zarówno zakładowy plan kont, jak i obligatoryjne elementy ksiąg rachunkowych spełniały wymagania zawarte w obowiązujących przepisach.

2. Pozytywnie oceniono wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej. Także pozytywnie z zastrzeżeniami w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej. Pozytywnie z zastrzeżeniami oceniono poprawność formalną (zgodność) dowodów i zapisów księgowych.

Badanie poprawności i rzetelności ksiąg rachunkowych przeprowadzono na pełnym zbiorze zapisów księgowych oraz w oparciu o próbę 138 dowodów księgowych na kwotę 33.475,3 tys. zł (41,1% ogółu wydatków Sądu), w tym 93 dowodów o wartości 32.485,9 tys. zł wylosowanych przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego⁵ z zastosowaniem metody monetarnej i 45 dowodów na kwotę 989,4 tys. zł dobranych w sposób celowy. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

a) zakwalifikowania 11 dowodów księgowych na kwotę 4,4 tys. zł niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w *sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*⁶, tj.:

- zakupu usług internetowych w kwocie 3,4 tys. zł w § 4300-*zakup usług pozostałych* zamiast w § 4350-*zakup usług dostępu do sieci internet*,
- opłat pocztowych nie związanych z postępowaniem sądowym o wartości 1 tys. zł, które

³ Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223.

⁴ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm., art. 47 został uchylony z dniem 1 stycznia 2010 r.

⁵ Pomocnik Kontrolera wersja 5.0

⁶ Dz. U. Nr 107, poz. 726 ze zm.

ujęto w § 4610-*koszty postępowania sądowego* zamiast w § 4300,

- opłat abonamentowych dotyczących energii elektrycznej w kwocie 0,05 tys. zł, ujętych w § 4260-*zakup energii* zamiast w § 4300;

- b) wprowadzenia do ksiąg rachunkowych pięciu dowodów księgowych (106,4 tys. zł) z nieprawidłowymi datami (operacji gospodarczej i wystawienia dowodu) niezgodnie z dokumentami źródłowymi, co naruszało przepisy art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 i art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości;
- c) zakwalifikowania do niewłaściwego okresu sprawozdawczego dwóch faktur o wartości 1,7 tys. zł, co było sprzeczne z przepisami art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust.1 i 2 ustawy o rachunkowości.

3. Roczne sprawozdania Sądu z wykonania planu dochodów Rb-27, wydatków Rb-28, o stanie środków na rachunkach bankowych Rb-23 oraz kwartalne o stanie należności i zobowiązań Rb-N i Rb-Z sporządzono prawidłowo, terminowo i rzetelnie oraz na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

4. Inwentaryzację przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi oraz z zachowaniem zasad określonych w przepisach art. 26 i 27 ustawy o rachunkowości. Wykazany w spisie z natury stan gotówki i czeków gotówkowych był zgodny z saldem wykazany w raporcie i na kontach 101 – Kasa i 140/1 – środki pieniężne w drodze. Rozrachunki i roszczenia, zostały uzgodnione z kontrahentami. W ustawowym terminie do dnia 15.01.2010 r. uzyskano potwierdzenie sald (na dzień 31.12.2009 r.), od kontrahentów, do których się zwrócono. Dokonano weryfikacji stanu ewidencyjnego. Poprawnie zakwalifikowano do wartości niematerialnych i prawnych 10 zbadanych zdarzeń gospodarczych ujętych w zapisach konta 020 (oprogramowania i licencje) oraz pozycji (spośród 70) środków trwałych o wartości przekraczającej 3.500 zł. Zostały one prawidłowo sklasyfikowane poprzez zaliczenie ich do grupy IV, zgodnie z ustawą o rachunkowości i § 1 rozporządzeniem Rady Ministrów z 30 grudnia 1999 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych⁷. Nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych.

5. Zrealizowane w 2009 r. dochody wyniosły 10.613,9 tys. zł i stanowiły 106,1% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej oraz 101,9% wykonanych w 2008 r. Głównym źródłem dochodów były wpływy z różnych opłat – 9.584,8 tys. zł (90,3% dochodów ogółem) – wyższe od planowanych o 41,5% oraz grzywny, mandaty i kary pieniężne od osób fizycznych –

806,9 tys. zł (7,6%) – wyższe od planowanych o 68,5%. Plan dochodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa wykonano w kwocie – 54,2 tys. zł (71,3% planu) na skutek przekazania w dniu 12 czerwca 2009 roku trwałego zarządu nad tą nieruchomością Sądowi Rejonowemu w Chełmie.

Szczegółowa kontrola 15 zapisów dotyczących należności sądowych na kwotę 61,5 tys. zł i dochodów z tytułu najmu pomieszczeń Sądu, uzyskanych w 2009 r. w wysokości 40,3 tys. zł – razem 101,8 tys. zł (1% dochodów ogółem) wykazała, że były one rzetelnie ewidencjonowane. W zbadanych przypadkach dochodzenie należności sądowych następowało bezzwłocznie. Po uprawomocnieniu się wyroku i wydaniu przez sędziego zarządzenia o jego wykonaniu, wysyłano wezwania do zapłaty. W przypadkach uchylania się od spłacenia grzywien lub kosztów sądowych bez zwłoki kierowano należności do egzekucji komorniczej. Dochody były terminowo i w pełnej wysokości przekazywane na właściwy rachunek budżetu państwa zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z 29.06.2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu Państwa⁸.

Należności pozostałe do zapłaty wyniosły na 31.12.2009 r. - 4.715,2 tys. zł, w tym: zaległości netto 3.744,6 tys. zł (wyższe o 2.626,5 tys. zł, tj. o 234,9% w porównaniu do stanu na koniec 2008r. – 1.118,1 tys. zł) – związane to było z powstaniem nowej kategorii należności sądowych – należności z tytułu przepadku równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa, a wzrost zaległości z tytułu grzywien i kosztów sądowych wynikał głównie z powodu wpływu do wykonania znacznej ilości spraw pod koniec 2009 r., które w okresie sprawozdawczym nie zostały wykonane głównie z uwagi na konieczność kierowania należności do egzekucji komorniczej, wydania orzeczenia o zarządzeniu wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

6. Wydatki w 2009 r. wyniosły 81.480,4 tys. zł i w porównaniu do 2008 r. były wyższe o 30,6%. Stanowiły one 99,9% planu. Wg ustawy budżetowej plan wydatków wynosił 82.863,2 tys. zł. W wyniku nowelizacji ustawy wydatki zmniejszono o 13,2 tys. zł (w tym na remonty o 4.320 tys. zł, inwestycje o 5.150 tys. zł). Zbadana próba wydatków bieżących - 4.946,6 tys. zł - 63 dowody (9,4% wydatków bieżących ogółem) wykazała, że wydatki na zakupy towarów i usług (3.366,6 tys. zł, tj. 27,8% ogółem) zostały poniesione w sposób celowy. Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 28.895,5 tys. zł. Były one wyższe o 21.643,5 tys. zł w porównaniu z 2008 r. Plan wydatków w § 6050 (21.530 tys. zł) w ciągu

⁷ Dz. U. Nr 112, poz.1317 ze zm.

roku został zwiększony do kwoty 29.160,7 tys. zł. W wybranej próbie wydatków majątkowych w kwocie 28.528,6 tys. zł - 75 dowodów (98,7% wydatków majątkowych ogółem), nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki zostały dokonane w sposób gospodarny i celowy, w ramach posiadanych środków finansowych oraz z zastosowaniem procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹.

Na dzień 31.12.2009 r. zobowiązania wynosiły 2.983,5 tys. zł, w tym wymagalne powstałe w okresie sprawozdawczym 117,0 tys. zł. W porównaniu do 2008 r. były one niższe o 235 tys. zł (3.218,5 tys. zł, w tym wymagalne 47,0 tys. zł). Dotyczyły one głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników. Zobowiązania wymagalne na koniec 2009 r. w stosunku do 2008 r. wzrosły o 148,9%. Spowodowane to było wpływem do Oddziału Finansowego z IV Wydziału Karnego prawomocnych postanowień dotyczących wypłaty osobom fizycznym z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z wykonania decyzji o internowaniu (uprawomocnienie się wyroków od 23-28 grudnia 2009 r.).

7. Negatywnie oceniono wydatkowanie w dniu 4 maja 2009 roku środków w kwocie 6,6 tys. zł (za okres od stycznia do kwietnia 2009 r.) na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli zatrudnionych w Rodzinnym Ośrodku Diagnostyczno-Konsultacyjnym (RODK) przy Sądzie Okręgowym w Lublinie. Wydatku dokonano przed wydaniem decyzji przez Dyrektora Sądu Apelacyjnego (dysponenta I stopnia) z rezerwy celowej.

Decyzję dysponenta I stopnia o przyznaniu tych środków Dyrektor Sądu otrzymał dopiero 19.06.2009 r., a przyznane łączne środki na ten cel wyniosły 85.955 zł. Na podstawie tej decyzji zwiększono 24 czerwca 2009 r. o tę kwotę tylko plan Sądu Okręgowego (dysponenta III stopnia) pomimo, że środki te powinny być podzielone również dla Sądów Rejonowych w Białej Podlaskiej i Chełmie, przy których funkcjonują RODK. Nie wypełnienie tego obowiązku naruszało przepis § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹⁰. Na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli w 2009 r. Sąd Okręgowy wykorzystał 40,3 tys. zł, a Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej 24,2 tys. zł oraz Sąd Rejonowy w Chełmie 21 tys. zł. Kolejne decyzje zmieniające plany finansowe Sądu (dysponenta III stopnia), podejmowano w okresie od 20 lipca do 14 grudnia

⁸ Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2007r., Nr 223, poz.1655 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 11, poz. 69

2009 r. nie wskazując jednak, iż środki finansowe dla tych jednostek pochodziły z rezerwy i na jaki cel miały być wykorzystane.

8. Przeciętne zatrudnienie wyniosło 466 osób i było o 21 osób niższe od zatrudnienia w roku 2008 oraz o 17 osób niższe od planu po zmianach. Planowane wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w 99,9%, w wysokości 31.036,8 tys. zł (110,9% wydatków z 2008 r.). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 5.411 zł i było o 16% wyższe od wykonanego w 2008 r. (4.681 zł).

Sprawozdanie Rb-70 za IV kwartał 2009 r. sporządzono nierzetelnie. Faktyczny limit zatrudnienia sędziów (zgodnie z dokumentacją kadrową) wynosił 115 etatów, a w sprawozdaniu wykazano 123 etaty. Dopiero w czasie kontroli NIK, tj. 25.02.2010 r. dokonano korekty sprawozdania Rb-70 wykazując w tych dokumentach prawidłowe limity zatrudnienia sędziów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, wnosi o:

- 1) zaliczania wydatków do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej,
- 2) prawidłowe wprowadzanie do ewidencji księgowej dat dowodów księgowych i operacji gospodarczych,
- 3) ujmowanie zobowiązań do właściwych okresów sprawozdawczych,
- 4) wydatkowanie środków z rezerwy celowej zgodnie z decyzją o ich przyznaniu,
- 5) rzetelne sporządzanie sprawozdań Rb-70.

Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.